

Халқ сўзи

Ўзбекистон —
Келажаги
Буюк
Давлат

2023 йил — ИНСОНГА ЭЪТИБОР ВА СИФАТЛИ ТАЪЛИМ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган • WWW.XS.UZ • E-mail: Info@xs.uz • 2023 йил 19 октябрь, № 222 (8565)

Пайшанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

«ЯШИЛ ИПАК ЙЎЛИ»НИ БАРПО ЭТИШ ЙЎЛИДАГИ МУҲИМ ТАШАББУСЛАР ВА САМАРАЛИ МУЛОҚОТЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзиньпиннинг таклифига биноан 17-18 октябрь кунлари «Бир макон, бир йўл» учинчи халқаро форумида иштирок этиш учун амалий ташриф билан Пекин шаҳрида бўлди.

第三届“一带一路”国际合作高峰论坛绿色发展高级别论坛
THE THIRD BELT AND ROAD FORUM FOR INTERNATIONAL COOPERATION
HIGH-LEVEL FORUM ON GREEN DEVELOPMENT

Давлатимиз раҳбари 18 октябрь кун «Бир макон, бир йўл» учинчи халқаро форумининг очилиш маросимида ҳамда «Инсон ва табиат уйғунлиги йўлида «Яшил Ипак йўлини» биргаликда барпо этиш» мавзусидаги ялпи йиғилишида иштирок этди.

Хитой вице-президенти Хань Чжэн модераторлигида ўтган саммит ишида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котиби Антониу Гутерриш, давлат ва ҳукуматлар етакчилари, молиявий институтлар раҳбарлари ҳам қатнашди. Президентимиз ўз нутқида барча

иштирокчиларни «Макон ва йўл» ташаббусининг ўн йиллиги билан самимий кутлади. Буюк Ипак йўлини қайта тиклашга қаратилган ушбу улғувор ғоя тарихан қисқа даврда кўплаб тарафдорларига эга бўлгани ва халқаро ҳамкорликнинг

янги моделига айлангани таъкидланди. Хитойнинг ҳар томонлама стратегик шериги сифатида Ўзбекистон биринчилардан бўлиб «Макон ва йўл» ташаббусини қўллаб-қувватлаган ва мазкур ташаббуснинг асосий мақсад ва вазифаларини янада ил-

гари суришнинг қатъий тарафдоридир. Давлатимиз раҳбари «Яшил Ипак йўли» ташаббуси моҳият эътибори билан умумий «яшил» келажақ кун тартибини шакллантиришни таъкидлади. ХХР Раиси Си Цзиньпин томонидан илк бор 2016 йилда айнан бизнинг

мамлакатимизда илгари сурилган ушбу ташаббусни Ўзбекистон ҳар томонлама қўллаб-қувватлайди.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати суратлари.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ «БИР МАКОН, БИР ЙЎЛ» УЧИНЧИ ХАЛҚАРО ФОРУМИДАГИ НУТҚИ

Хурматли Гутерриш жаноблари! Хурматли Хань Чжэн жаноблари! Хурматли делегациялар раҳбарлари! Хонимлар ва жаноблар! Аввало, Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзиньпин жанобларига «Бир макон, бир йўл» учинчи халқаро форумида иштирок этишга таклиф қилгани ҳамда илик қабул учун самимий миннатдорлик билдираман.

«Макон ва йўл» ташаббусининг ўн йиллиги муносабати билан хитойлик дўстларимиз ҳамда тadbирнинг барча иштирокчилари номига билдирилган табрик сўзларига қўшиламан.

Буюк Ипак йўлини қайта тиклашга қаратилган улғувор ғоя тарихан қисқа даврда кўплаб тарафдорларига эга бўлди ва халқаро ҳамкорликнинг янги моделига айланди. У умумий тараққиёт ва фаровонликка эришиш йўлидаги зарурий, инклюзив ва очик платформага айланди.

Жаҳондаги етакчи давлатлар ўртасидаги ўзаро ишонч инқирози туфайли вужудга келган ҳозирги геосийосий беқарорлик шароитида ушбу дастурнинг ўрни ва аҳамияти тобора ортиб бормоқда.

Хитойнинг ҳар томонлама стратегик шериги сифатида Ўзбекистон биринчилардан бўлиб «Макон ва йўл» ташаббусини қўллаб-қувватлаганини алоҳида таъкидлашни истардим. Биз мазкур ташаббуснинг асосий мақсад ва вазифаларини янада илгари суришнинг қатъий тарафдоримиз.

Хурматли форум иштирокчилари! Хитойнинг «Яшил Ипак йўли» ташаббуси моҳият эътибори билан умумий «яшил» келажақ кун тартибини шакллантиради, деб ҳисоблаймиз. Ушбу ғоя Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзиньпин жаноблари томонидан илк бор

2016 йилда айнан бизнинг мамлакатимизда эълон қилингани чуқур рамзий маънога эга. Ўзбекистон ва бутун Марказий Осиё жаҳондаги иқлим ўзгариши оқибатларидан энг кўп зарар кўраётган минтақалардан бири эканини таъкидламоқчиман.

Ҳозирги вақтда бизнинг минтақамиз мамлакатлари глобал иссиқ, экологик мувозанат бузилишининг анормал об-ҳаво шароитлари, тез-тез юз бераётган қургоччилик ва чанг бўронлари, ерларнинг шиддат билан деградацияга учраши ва чўлланиши, биохилма-хилликнинг йўқолиши кўринишида намоён бўлаётган жиддий таҳдидларини ўзида тўлиқ ҳис этмоқда.

Биргина мисол — кўп йиллик кузатишлар бугунги кунда Марказий Осиёда ўртача ҳаво ҳароратининг ошиб бориши дунёдаги умумий кўрсаткичлардан икки марта юқори эканини кўрсатмоқда.

Биз Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясида қабул қилинган махсус резолюция доирасида Оролбўйида экологик инновациялар ва технологиялар ҳудудларини яратиш бўйича кенг қўламли дастурни амалга оширмоқдамиз.

Ўзбекистон жорий йилнинг сентябрь ойида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котиби ташаббусига кўра бўлиб ўтган Иқлим ўзгариши билан боғлиқ улкан вазифалар саммитини ҳам юқори баҳолайди ҳамда мазкур анжуман якуналарининг тезроқ амалга оширилишига умид билдиради.

Биз 2024 йил Марказий Осиёда «яшил» тараққиёт соҳасидаги мақсадларга эришиш йўлида фикр алмашиш ва саъй-ҳаракатларни бирлаштириш учун Самарқанд халқаро иқлим форумини ўтказиш ниятидамыз.

Умид қиламизки, ушбу форум барқарор ри-

вожланиш йўлидаги глобал хавф-хатарларга жавоб топиш учун «Келажақ учун — Самарқанд мулоқоти»ни ташкил этишда амалий қадам бўлиб хизмат қилади.

Хурматли саммит иштирокчилари! Ўзбекистон «Яшил Ипак йўли» доирасида кенг қўламли халқаро ҳамкорликни ривожлантиришдан манфаатдор.

Шу муносабат билан Хитой ҳамда «Макон ва йўл» саммитининг бошқа иштирокчилари билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш бўйича фикрларимиз билан ўртоқлашмоқчиман.

Биринчидан, биргаликдаги саъй-ҳаракатларимизни янада яқиндан мувофиқлаштириш мақсадида «Марказий Осиёнинг «яшил» кун тартиби» ва «Яшил Ипак йўли» концептуал ташаббусларининг ўзаро боғлиқ ҳолда амалга оширилиши тарафдоримиз.

Куйидаги муҳим вазифаларнинг амалга оширилишини таъминлаш мақсадида кенг қўламли «Яшил тараққиёт дастури»ни ишлаб чиқишни таклиф этамиз: иқтисодий тармоқларини «яшил» тараққиёт талаблари асосида трансформация қилиш ва рақамлаштириш, транспорт ва энергетика тармоқларида барқарор инфратузилмани яратиш, «яшил» саноат қувватларини ишга тушириш, камбағалликни қисқартириш ва «ақлли» қишлоқ хўжалигини ривожлантириш.

Иккинчидан, «яшил» ишлаб чиқариш занжирлари ва инновацияларни ривожлантириш соҳасида амалий ҳамкорликни кенгайтиришни муҳим, деб ҳисоблаймиз.

Хитойнинг етакчи компаниялари билан биргаликда ва бошқа хорижий ҳамкорларни жалб этган ҳолда, «яшил технологиялар»ни кенг жорий қилиш асосида саноат соҳасида ва муҳим ижтимоий аҳамиятга эга бўлган дастурларни

амалга ошириш учун Оролбўйи минтақасида Махсус намунали технологик паркни ташкил этишга тайёримиз.

Учинчидан, Хитойнинг «Макон ва йўл» дастурининг «яшил» инвестициялар тамойиллари» борасидаги ташаббусини қўллаб-қувватлаймиз ва уни амалга оширишда иштирок этиш ниятидамыз.

Ўзбекистонда «Яшил молиялаштириш» жамғармасини таъсис этишни таклиф қиламиз. Ушбу жамғарма кам углеродли иқтисодиёт ва «тоза» технологияларни ривожлантириш, шунингдек, минтақа мамлакатларида юқори экологик стандартларни жорий этиш учун молиявий ресурсларни сафарбар қилишнинг таъсирчан воситасига айланади.

Тўртинчидан, биз «Макон ва йўл» дастурида иштирок этаётган мамлакатларни «яшил» маҳсулотлар, айниқса, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг ўзаро савдосидаги чеклов ва тўсиқларни камайитиришга чақирамиз.

Бешинчидан, «яшил» энергияга ўтиш бўйича мулоқотни фаоллаштириш ва «Макон ва йўл» ташаббусига қўшилган мамлакатлар вазирларининг мунтазам учрашувларини ўтказишни муҳим, деб биламиз.

Аминимизки, бу қайта тикланадиган энергия соҳасида халқаро кун тартибини кенгайтириш бўйича ўзаро мувофиқлаштирилган ёндашувларни ишлаб чиқиш имконини беради.

Олтинчидан, Оролбўйи халқаро инновациялар маркази негизида «яшил» билим ва ечимларни трансфер қилиш бўйича илмий-ахборот платформасини ишга туширишни таклиф этамиз.

Еттинчидан, биз Марказий Осиё атроф-муҳит ва иқлим ўзгаришини ўрганиш университети негизида «Яшил» тараққиёт ва экология соҳасида мутахассислар

тайёрлаш ва академик алмашувни ривожлантириш бўйича қўшма дастур ишлаб чиқиш тарафдоримиз.

Бу борада Хитой ҳамда «Макон ва йўл» ташаббусининг бошқа иштирокчи мамлакатлари етакчи олийгоҳлари ва таълим марказлари бизнинг шерикларимиз сифатида иштирок этишлари мумкин.

Ва ниҳоят, биз жамятда табиий ресурслар ва атроф-муҳитга нисбатан эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш бўйича аънавий қадриятларни қарор топирмасдан туриб, «яшил» тараққиётга ўтиш мумкин эмас, деб ҳисоблаймиз.

Шу муносабат билан «Бир макон, бир йўл» ташаббуси доирасида «яшил» маданиятни ривожлантириш бўйича Глобал дастурни ишга туширишни ва унда этно-экологик фестиваллар, форумлар, мамлакатларимиздаги таниқли жамоат арбоблари, фан, бизнес ва маданият намояндалари иштирокида тақдиротлар ва тadbирларни ўтказишни назарда тутишни таклиф этамиз.

Хурматли делегациялар раҳбарлари! Хонимлар ва жаноблар! Доншияманд хитой халқининг мақолида айтилганидек, «Келгуси асрнинг бахти ушбу асрда курилади».

Бугун биз саъй-ҳаракатларимизни бирлаштирган ва кучайтирган ҳолда инсониятнинг «яшил» келажаги учун мустаҳкам пойдевор яратмоқдамиз.

Ишончим комилки, бугунги учрашувимиз якуналар, билдирилган ғоя ва таклифлар бизнинг ана шу эзгу мақсадга эришиш йўлидаги умумий аниқ ҳиссамиз бўлади.

Барчангизга муваффақиятлар тилайман. Эътиборингиз учун раҳмат.

Дунё нигоҳи

ЎЗБЕКИСТОН РАҲБАРИНИНГ ТАКЛИФЛАРИ «БИР МАКОН, БИР ЙЎЛ» КОНЦЕПЦИЯСИНИ МИНТАҚАВИЙ РИВОЖЛАНИШНИНГ АНИҚ ДАСТУРЛАРИ БИЛАН БОЙИТДИ

17-18 октябрь кунлари Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзиньпиннинг таклифига биноан амалий ташриф билан ушбу мамлакатда бўлди. Давлатимиз раҳбари ташриф чоғида «Бир макон, бир йўл» учинчи халқаро форумининг тadbирларида иштирок этди ва ялпи мажлисда нутқ сўзлади. Шунингдек, Хитой Раиси Си Цзиньпин ва Халқ сиёсий маслаҳат кенгаши Бутунхитой қўмитаси раиси Ван Хунин билан музокаралар ўтказди, ташриф давомида бошқа икки томонлама учрашувлар ҳам бўлиб ўтди.

Нуктаи назар

ДЎСТОНА МУНОСАБАТЛАР ИНСОНИАТНИ ФАРОВОНЛИККА ЕТАКЛАЙДИ

Очик ва прагматик ташқи сиёсат олиб бораётган Ўзбекистоннинг халқаро майдонда дўстлари кўп. Улардан бири — иқтисодий салохияти бўйича дунёнинг иккинчи давлати, БМТ Хавфсизлик Кенгашининг доимий аъзоси, рақамли технологиялар, сунъий интеллект бозорига ўз ўрнига эга бўлган Хитой Халқ Республикаси. Ижтимоий ҳаётнинг барча соҳасида ислохотлар ўтказётган, халқаро майдонда ўз ўрнига эга бўлиб бораётган мамлакатимиз учун Хитой билан дўстона ва стратегик муносабатларни чуқурлаштириш ташқи сиёсатимизнинг устувор йўналишларидандир.

Сўнгги икки кун давомида Хитой пойтахти Пекинда бўлиб ўтган «Бир макон, бир йўл» учинчи халқаро форумида Хитой Халқ Республикаси Раиси Шавкат Мирзиёевнинг иштирок этгани ҳам муҳим аҳамиятга эга. Зеро, унда очикликка асосланган жаҳон иқтисодиёти-ни ривожлантириш учун ўзаро боғлиқ-

ликни чуқурлаштириш, «Яшил Ипак йўли»ни биргаликда куриш, «рақамли» иқтисодиётни ривожлантириш ва иқтисодий ўсишнинг янги драйверлари, тўсиқсиз савдо, халқлар ўртасидаги алоқалар, минтақавий ва денгиз соҳасидаги ўзаро ҳамкорлик масалалари муҳокама қилингани туфай-

ли дунё эътиборини ўзига тортди. Форум доирасида Президентимиз Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзиньпин билан музокара-ралар ўтказди. Унда Ўзбекистон билан Хитой ўртасидаги дўстлик ва ҳар томонлама стратегик шериклик муносабатларини янада мустаҳкамлашнинг долзарб масалалари кўриб чиқилди. Давлатимиз раҳбари, шунингдек, форумда нутқ сўзлаб, минтақавий ва глобал аҳамиятга эга масалалар бўйича бир қатор ташаббусларни илгари сурди.

«Бир макон, бир йўл» концепцияси ҳақида сўз борар экан, аввало, шуни таъкидлаш лозимки, ҳозирги

пайтда Хитой Халқ Республикаси Осиёдан тортиб Америкагача турли давлатлар жамоатчилиги нигоҳида ижобий имижини шакллантириш мақсадида халқ дипломатияси воситаларини фаоллаштирган. Мамлакат ўзига хос стратегиясини айнан шу «Бир макон, бир йўл» концепцияси асосида олиб бормоқда. Ушбу ташаббус замонавий Хитойнинг узоқ тарихи билан узвий алоқдор бўлиб, қадимий Ипак йўли таъсирида шаклланган. «Ипак йўли» маҳозий ибораси тарихий аҳамиятга даъвогарлик қиладиган транспорт йўлакларига нисбатан яқинда қўлланила бошланди.

Дўстона муносабатлар инсониятни фаровонликка етаклайди

«Бир макон, бир йўл» ташаббуси денгизга тўғридан-тўғри чиқиш имкониятига эга бўлган давлатлар билан ҳам, куруқлик билан ўралган мамлакатлар билан ҳам интеграция лойиҳаларини амалга оширишни назарда tutади. Шу сабабли унинг доирасида «Ипак йўли иқтисодий макони» ва «XXI асрда Денгиз Ипак йўли» шакллантирилмоқда. Ушбу ташаббус 2013 йилнинг сентябрь ва октябрь ойларида ХХР Раиси Си Цзиньпин томонидан Қозоғистон ва Индонезияга амалга оширилган ташаббуслар доирасида узоқ муддатли стратегик режалар сифатида илк бора илгари сурилди. Си Цзиньпин «Назарбоев университети»даги нутқида умумий савий-ҳаракатлар билан «Ипак йўли иқтисодий макони»ни ташкил қилиш барча мамлакатлар учун фойдали бўлишини таъкидлади. Бали оролида бўлиб ўтган саммитдаги нутқида эса Жаңуби-Шарқий Осиё давлатларини «Денгиз Ипак йўли» гоёсини қўллаб-қувватлашга чакирди.

2013 йил сентябрда Хитой Раиси Си Цзиньпин томонидан илгари сурилган «Бир макон, бир йўл» ташаббуси аввал бошданқ бутун дунёда жиддий қизиқиш уйғотди, десак, муболага бўлмайди. Энг аввало, мазкур ташаббус нафақат жуда дадил, балки шу вақтгача мисли кўрилмаган кўламдаги минтақалараро лойиҳа қўллаб-қувватлашга халқларнинг бевосита иқтисодий манфаати, фойдаси қамраб олингани, ҳаётлиги, амалиётга йўналтирилгани эътиборни тортиди. Тарихда илк бор бутун Евроосиё китъасида ўзаро боғланган транспорт инфратузилмасини шакллантириш ва ривожлантиришга хизмат қилувчи кенг қўламли режа тақдим этилган. Бу мақсаднинг амалга оширилиши, шубҳасиз, сайёрамизнинг гоёт катта маконидида мутлақо янги транспорт йўлакларини яратиш учун кенг имкониятлар беради.

Глобал микёсдаги бундай ташаббус эътибордан четда қолмаслиги аниқ эди. Дарҳақиқат, ўтган ўн йил ичида қўллаб-қувватлар Осиё, Европа ва Африкани чамбарчас боғлайдиган янги савдо

йўллари, транспорт ва иқтисодий йўлақлар яратиш бўйича ушбу улкан ва кенг қамровли лойиҳада иштирок этишга қизиқиш билдирди. «Иқтисодий белбоғ» деб аталмиш янги лойиҳа туфайли минтақа мамлакатларининг иқтисодиёти ривожланиб, савдо-сотик кўпайди, маҳсулотлар учун янги бозорлар пайдо бўлади. Лойиҳада нафақат қадимий Ипак йўлини тиклаш, балки Евроосиё минтақасида янги савдо-иқтисодий моделини яратиш бўйича асосий йўналишлар асосида ҳам, минтақа мамлакатлари ўртасидаги ҳамкорлик янги босқичга кўтарилди.

«Бир макон, бир йўл» лойиҳаси доирасида ташкил этилаётган транспорт йўлаги Австралия, Индонезия ва Осиё мамлакатларини Европа, Африка ва Латин Америкаси орқали АКШ билан боғлайди. Хисоб-китобларга қараганда янги Ипак йўли сайёрамиз аҳолисининг ярмидан кўпрогини, тўғрироғи 4,4 млрд. киши истиқомат қиладиган мамлакатларни қамраб олади. Ушбу давлатлар дунё ялпи ички маҳсулотининг 55 фоизини ва жаҳон энергия захираларининг 75 фоизини ўзида жамлаган. Турли ҳисоб-китобларга қўра, бутун лойиҳанинг тахминий қиймати 21 трлн. долларга тенг. Эътиборлики, «Бир макон, бир йўл» ташаббуси доирасида шу пайтгача амалга оширилган турли лойиҳалар туфайли сайёрамизда 40 млн. инсон камбағаллик ва қашшоқликдан халос бўлди.

Янги Ипак йўлининг куруқликдаги қисмида учта темир йўл йўлаги барпо этилмоқда. Шимолий йўлак Россия худудларидан ўтади. Марказий ва Жаңубий йўлак эса Марказий Осиё мамлакатлари худудларидан ўтиши режалаштирилган. Кейинчалик темир йўл йўлакларига автомобиль йўллари ҳам қўшилади. Асосий йўналиши Марказий Осиёдан ўтадиган бу йўлакнинг узунлиги 6 миң 500 километрини ташкил қилиб, унинг 4 миң километри Хитойнинг Тинч океани соҳилларидан Шинжон-Уйғур мухтор ўлкасигача бўлган йўлдир. У ердан Қозоғистон, Ўзбекистон, Туркманистон орқали Эрон, Ироқ,

Сурия ва Туркияга борилади. У ёғи эса Европага бир қадам. Денгиз йўли ҳам худди қадимги савдо йўли сингари Гуанчжоудан бошланади ва Вьетнам, Таиланд, Малайзия, Сингапур ва Индонезия орқали Қизил денгизга чиқиб, Африкагача етиб боради. Янги транспорт йўлақлари Хитойдан ортилган юлкларини қисқа муддатларда Европага етказишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Бугунги кунда осмоноти мамлақати хоҳ хорихдаги, хоҳ ўзидаги транспорт инфратузилмаларини ривожлантириш мақсадида маблагларни аямаяпти. Қисқа айтганда, янги Буюк Ипак йўли Хитой ва бошқа мамлакатларга тараққиёт учун янги имкониятларни яратиб бермоқда. Яна бир муҳим мақсад шундан иборатки, «Бир макон, бир йўл» ташаббуси пировардида қўллаб-қувватланаётган мамлакатлардаги ижтимоий-иқтисодий тафовутларни бартараф этади.

Ўзбекистон аввал бошдан «Бир макон, бир йўл» ташаббусини юқори баҳолади ва қўллаб-қувватлади. Зеро, фаол савдо гоёси ўлкамизнинг кўп асрлик тарихига сингиб кетган. Ўзбекистон қадим-қадимдан бутун Евроосиё худудида савдо алоқаларини амалда болаган. Географик жиҳатдан Марказий Осиё асрлар давомида афсонвий Ипак йўлининг асосий йўналиши, стратегик муҳим савдо нуқтаси бўлиб келган. Эътиборлики, Евроосиёнинг юзлаб халқлари ва давлатларини ўзаро манфаатли ҳамкорликнинг ягона занжирини орқали яна бирлаштириш гоёси, тарихан, Ипак йўли бошида жойлашган Хитой томонидан эълон қилинди. Зеро, айнан ХХР муваффақиятли ижтимоий тараққиётнинг аҳайиб намунасини жаҳонга намойиш этмоқда.

Ўзбекистон турли соҳаларни ривожлантириш мақсадида Хитой билан ҳамкорлиқни мустаҳкамлашга устувор аҳамият бераётган, ўз режаларини «Бир макон, бир йўл» ташаббуси имконияти билан доим қиёслайди. Қўллаб-қувватлар эса «Макон ва йўл» гоёси асосида Ўзбекистон ва Хитой ўртасидаги кенг

қўламли, кўп қиррали ва мунтазам ўсиб бораётган ҳамкорликнинг бунёдкор куч-қудратини ишончи тарзда намоён қилиб, халқларимиз дўстлигини янада мустаҳкамлаш йўлидаги ёрқин истиқбол умиди асосланганини тасдиқлайди.

Хитой Ўзбекистоннинг савдо ҳамкорлари орасида Россия билан биргаликда асосий ўринда туради. Масалан, 2022 йил якунларига қўра мамлакатларимиз ўртасидаги товар айирбошлаш ҳажми салкам 9 млрд. долларни ташкил этди. Жорий йилда ўзаро товар айирбошлаш ҳажми 10 млрд. доллардан ошиши кўтилаётди. Ўзбекистон Хитойга ўз товарлари учун йирик ва истиқболли бозор ҳамда салоҳиятли сармоявий шерик сифатида қарайди. Хитойнинг 11 млрд. долларлик инвестициялари мамлакатимиз иқтисодиётини кўллаб-қувватлашга, жумладан, кимё саноати, нефть-газ саноати, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш, фармацевтика, қишлоқ хўжалиги, енгил саноат ва бошқа соҳаларга киририлмоқда. Юртимизда йирик сармоявий ва инфратузилма лойиҳаларини амалга оширишда иштирок этаётган Хитой компаниялари сони ҳам ортиб бормоқда. Ўзбекистон ва Хитой компаниялари иштирокида ишлаб чиқилган 170 дан ортиқ янги лойиҳалар амалиётга татбиқ этиш босқичида.

Ҳамкорликнинг яна бир муҳим йўналиши — камбағалликни қисқартириш. Бу йўналишда Хитой тажрибаси ўрганилмоқда, қатор вазирликлар бу борада ҳамкорлик қилмоқда. Икки давлат компаниялари иштирокида юқори технологияли қўша саноат парклари яратиш, саноат кооперацияси, инфратузилмани модернизация қилиш, транспорт, фармацевтика, телекоммуникация соҳаларини ривожлантириш бўйича лойиҳалар муваффақиятли амалга оширилмапти.

Таъкидлаш жоизки, «Бир макон, бир йўл» наватдаги форум дунё микёсида кучли қизиқиш уйғотди. Чунки бу минтақавий ва глобал савдо-иқтисодий ҳамкорлик учун транспорт имконияти-

ни янада кенгайтириш режаси билан боғлиқ. Шу боис 2017 йилдаги биринчи, 2019 йилнинг апрель ойида бўлиб ўтган иккинчи форумларда ҳам Президент Шавкат Мирзиёев фаол иштирок этиб, қатор янги, ҳаётий ташаббусларни илгари сурган эди.

Бугунги кунда Марказий Осиё «Бир макон, бир йўл» ташаббуси учун хал қилувчи худуд ҳисобланади. Шу билан бирга, минтақамиз мазкур лойиҳалардаги иштироки билан келгусида иқтисодий, сиёсий тараққиёт жараёнини таъминлаш бўйича юқори салоҳиятини кўрсатади. Бинобарин, 30 йилдан кўпроқ вақт мобайнида Марказий Осиё давлатлари ва Хитой ўртасидаги алоқалар кескин ривожланиш суръатини намоён қилиб, бугунги кунда стратегик шериклик даражасига кўтарилди. Фақат 2022 йил давомида Хитойнинг Марказий Осиё мамлакатлари билан савдо айланмаси 45,4 фоиз ошиб, шунга мос равишда маҳсулот айирбошлаш 49 млрд. долларга етди. ХХР Раиси Си Цзиньпин баёнот берганидек, ушбу кўрсаткични 2030 йилга бориб 70 миллиардга етказиш режалаштирилган.

Яна бир муҳим жиҳат. Марказий Осиё ва Хитой давлат раҳбарларининг 2022 йил 25 январда бўлиб ўтган онлайн-саммитида Президентимиз Шавкат Мирзиёев тўққиз савдонинг, саноат кооперацияси ва маҳаллийлашти-

ришинг умумий маконини таъминлашга қаратилган «Марказий Осиё — Хитой» янги иқтисодий мулоқот стратегиясини ишлаб чиқиш таклифини билдирди. Ўзбекистон, шунингдек, Марказий Осиёда Хитой билан биргаликда барқарор ижтимоий-иқтисодий ривожланишни таъминлашга қўламли шадидан узоқ муддатли ва ўзаро манфаатли қўша лойиҳаларни амалга ошириш, минтақа давлатларини глобал иқтисодиёт ва транспорт-логистика йўлақлари тизимига интеграциялаш ташаббусини ҳам илгари сурмоқда.

Марказий Осиёнинг денгиз йўлларига тўғридан-тўғри чиқа олмайдиган давлатлари «Бир макон, бир йўл» ташаббусининг муваффақиятли амалга оширилишидан айниқса, манфаатдор. Бунда Ўзбекистоннинг транспорт алоқасини мустаҳкамлаш борасидаги ташаббуслари муҳим аҳамият касб этади. Зотан, улар минтақани денгиз ва океанларга «яқинлаштиришга» имкон беради.

Мухтасар айтганда, «Бир макон, бир йўл» концепцияси Хитой ташқи сиёсатининг энг муҳим стратегик йўналишларидан бири сифатида Осиё-Тинч океани ва Европа минтақаларини боғлайди, жаҳон иқтисодиётини тиклиниши ва глобал цивилизациянинг бирлашувиغا хизмат қиладди. Шу жиҳатдан Президентимизнинг ушбу ташрифи хар томонлама стратегик шериклини барқарор, изчил ривожлантиришга салмоқли ҳисса бўлиб қўшилиши, Ўзбекистон ва Хитой ўртасидаги ҳамкорлиқни янада кенгайтириш ва чуқурлаштиришга кучли туртки бериши, шубҳасиз.

Абдували СОЙБНАЗАРОВ
(«Халқ сўзи»)
Пекин, Хитой Халқ Республикаси

САЙЁҲЛИК РАВНАҚИ УЧУН ГЛОБАЛ ПЛАТФОРМА

Самарқандда Бутунжаҳон туризм ташкилоти Бош ассамблеясининг 25-сессияси доирасида биринчи ялпи мажлис бўлиб ўтди. Унда туризм соҳасига тааллуқли халқро ва маҳаллий ташкилотлар вакиллари, экспертлар, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Халқро анжуман

Йиғилишни Ўзбекистон экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги, UNWTO Бош ассамблеясининг 25-сессиясини ўтказиш бўйича Ўзбекистон ҳукумати ташкил қилган таълим ва иқлим раҳбарлари учун маҳаллий ташкилотлар вакиллари, экспертлар, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Бундан ташқари, сессия доирасида Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги ҳамда «Мастеркард» глобал тўлов тизими раҳбарияти ўртасида учрашув бўлиб ўтди.

Унда томонлар Ўзбекистонда туризмни ривожлантириш соҳасида стратегик ҳамкорликни эълон қилди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг «Мастеркард» туризм инновация марказига («Mastercard Tourism Innovation Hub») қўшиқилишини кераклиги таъкидланди.

Таъбирда сўзга чиққан турли давлатлар вакиллари, сайёҳлик соҳаси учун маъсул вазирлар ҳам Ўзбекистон жаҳон иқтисодиётида жадал тараққий этаётган йўналишлардан бири — туризмини ривожлантиришга устувор аҳамият қаратаётганини эътироф этдилар.

Йиғилишда ташкилот фаолиятини шакллантириш ва мувофиқлаштириш учун «Ипак йўлида туризм» тематик офисини очиб режаси маълум қилинди. Бу Ипак йўлининг глобал бренд сифатидаги салоҳиятини оширишга ёрдам беради.

Таъбирда минтақавий туризм фаолиятини шакллантириш ва мувофиқлаштириш учун «Ипак йўлида туризм» тематик офисини очиб режаси маълум қилинди. Бу Ипак йўлининг глобал бренд сифатидаги салоҳиятини оширишга ёрдам беради.

Ялпи мажлисда нутқ сўзлаган UNWTO бош котиби Зураб Положакшвили дунё давлатларини иқлим ўзгаришига қарши биргаликда курашишга чакирди. Бош котибининг сўзларига қўра, июль ойидаги жазирама ортидан одамлар саёхатга у қадар ошмаган. Демак, иқлим ўзгариши туризмга ҳам жиддий хавф солади. Бундан ташқари, заминимизда пластик чиқиндилар ҳажми ошиб кетган. Шу боис она сайёрамизни ўзимиз ҳимоя қилишимиз кераклиги таъкидланди.

Таъбирда сўзга чиққан турли давлатлар вакиллари, сайёҳлик соҳаси учун маъсул вазирлар ҳам Ўзбекистон жаҳон иқтисодиётида жадал тараққий этаётган йўналишлардан бири — туризмини ривожлантиришга устувор аҳамият қаратаётганини эътироф этдилар.

«Бир макон, бир йўл» лойиҳаси доирасида ташкил этилаётган транспорт йўлаги Австралия, Индонезия ва Осиё мамлакатларини Европа, Африка ва Латин Америкаси орқали АКШ билан боғлайди.

Унда томонлар Ўзбекистонда туризмни ривожлантириш соҳасида стратегик ҳамкорликни эълон қилди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг «Мастеркард» туризм инновация марказига («Mastercard Tourism Innovation Hub») қўшиқилишини кераклиги таъкидланди.

Унда томонлар Ўзбекистонда туризмни ривожлантириш соҳасида стратегик ҳамкорликни эълон қилди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг «Мастеркард» туризм инновация марказига («Mastercard Tourism Innovation Hub») қўшиқилишини кераклиги таъкидланди.

Унда томонлар Ўзбекистонда туризмни ривожлантириш соҳасида стратегик ҳамкорликни эълон қилди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг «Мастеркард» туризм инновация марказига («Mastercard Tourism Innovation Hub») қўшиқилишини кераклиги таъкидланди.

Унда томонлар Ўзбекистонда туризмни ривожлантириш соҳасида стратегик ҳамкорликни эълон қилди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг «Мастеркард» туризм инновация марказига («Mastercard Tourism Innovation Hub») қўшиқилишини кераклиги таъкидланди.

Унда томонлар Ўзбекистонда туризмни ривожлантириш соҳасида стратегик ҳамкорликни эълон қилди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг «Мастеркард» туризм инновация марказига («Mastercard Tourism Innovation Hub») қўшиқилишини кераклиги таъкидланди.

Унда томонлар Ўзбекистонда туризмни ривожлантириш соҳасида стратегик ҳамкорликни эълон қилди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг «Мастеркард» туризм инновация марказига («Mastercard Tourism Innovation Hub») қўшиқилишини кераклиги таъкидланди.

Унда томонлар Ўзбекистонда туризмни ривожлантириш соҳасида стратегик ҳамкорликни эълон қилди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг «Мастеркард» туризм инновация марказига («Mastercard Tourism Innovation Hub») қўшиқилишини кераклиги таъкидланди.

Унда томонлар Ўзбекистонда туризмни ривожлантириш соҳасида стратегик ҳамкорликни эълон қилди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг «Мастеркард» туризм инновация марказига («Mastercard Tourism Innovation Hub») қўшиқилишини кераклиги таъкидланди.

Унда томонлар Ўзбекистонда туризмни ривожлантириш соҳасида стратегик ҳамкорликни эълон қилди ҳамда Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг «Мастеркард» туризм инновация марказига («Mastercard Tourism Innovation Hub») қўшиқилишини кераклиги таъкидланди.

Акс садо МУШТАРАК МАҚСАДЛАРНИ БИРЛАШТИРАДИ

Сўнгги йилларда мамлакатимизда барча соҳада, айниқса, туризмни ривожлантириш, ушбу йўналишдаги имкониятларимизни янада кенг намоён этиш борасида амалга оширилаётган савий-ҳаракатлар бугун ўз натижаларини кўрсатмоқда. Буни шу ҳафта юртимиз сиёсий, маданий ҳаётида муҳим воқеалар билан бошлангани ва унинг руҳи йил охиригача сақланиб қолиши мисолида кўриш мумкин.

Мирзиёевнинг Самарқандда ўтказилаётган Бутунжаҳон туризм ташкилоти (ЮНВТО) Бош ассамблеясининг 25-сессиясида, шунингдек, Пекинда «Бир макон, бир йўл» халқро форумининг очилишидаги иштироки давлатимиз ташқи сиёсатида ўзаро манфаатли ҳамкорлик қонғайётганидан далолат беради.

Зулайхо АКРАМОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты:

Ушбу муҳим воқеаларнинг аҳамияти ҳақида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари фикрлари билан қизиқдик.

— Сўнгги чорак аср мобайнида жаҳон микёсида Буюк Ипак йўли орқали туризм соҳасини ривожлантиришга қизиқиш тобора ўсиб бормоқда. Бу, албатта, бевосита замон талаблари билан боғлиқ. Зеро, бутун дунёда иқтисодиётнинг глобаллашуви жараёни авж олаётган аниқ пайтда барча катта-кичик давлатлар жаҳон бозорларига шу даражада боғланиб қолдики, эндиликда туризм соҳасини ривожлантириш ҳам ҳар қандай мамлакат учун ушбу бозорлар орқали ўз аҳолиси даромадларини кўпайтириш, халқининг турмуш фаровонлигини ошириш ва бунинг натижасида ҳамият ва давлатни бой қилишининг муайян асосларидан бири сифатида эътироф этилмоқда.

— Сўнгги чорак аср мобайнида жаҳон микёсида Буюк Ипак йўли орқали туризм соҳасини ривожлантиришга қизиқиш тобора ўсиб бормоқда. Бу, албатта, бевосита замон талаблари билан боғлиқ. Зеро, бутун дунёда иқтисодиётнинг глобаллашуви жараёни авж олаётган аниқ пайтда барча катта-кичик давлатлар жаҳон бозорларига шу даражада боғланиб қолдики, эндиликда туризм соҳасини ривожлантириш ҳам ҳар қандай мамлакат учун ушбу бозорлар орқали ўз аҳолиси даромадларини кўпайтириш, халқининг турмуш фаровонлигини ошириш ва бунинг натижасида ҳамият ва давлатни бой қилишининг муайян асосларидан бири сифатида эътироф этилмоқда.

Наврўз РИЗАЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты:

Бўйича халқро Ҳаракатлар дастурини қабул қилиш ҳар қачонгидан ҳам долзарблиги кўрсатиб ўтилди. Бу борадаги амалий қўламли сифатида ЮНВТО доирасида «Яшил» туризмни жорий этиш бўйича энг яхши шаҳар» номинациясини таъсис қилиш, шунингдек, Марказий Осиё атроф-муҳит ва иқлим ўзгаришини ўрганиш университети ҳамда Самарқанддаги «Ипак йўли» туризм ва маданий мерос халқро университети ҳамкорлигида Глобал «яшил» туризм стартаплари лабораториясини яратиш гоёси ўртага ташланди.

— Президентимиз ЮНВТО Бош ассамблеясининг 25-сессиясида соҳани ривожлантириш илгари сурди. Жумладан, глобал туризмнинг энг долзарб муаммоларини ҳал қилишга қўламли сифатида ЮНВТО доирасида «Яшил» туризмни жорий этиш бўйича энг яхши шаҳар» номинациясини таъсис қилиш, шунингдек, Марказий Осиё атроф-муҳит ва иқлим ўзгаришини ўрганиш университети ҳамда Самарқанддаги «Ипак йўли» туризм ва маданий мерос халқро университети ҳамкорлигида Глобал «яшил» туризм стартаплари лабораториясини яратиш гоёси ўртага ташланди.

— Президентимиз ЮНВТО Бош ассамблеясининг 25-сессиясида соҳани ривожлантириш илгари сурди. Жумладан, глобал туризмнинг энг долзарб муаммоларини ҳал қилишга қўламли сифатида ЮНВТО доирасида «Яшил» туризмни жорий этиш бўйича энг яхши шаҳар» номинациясини таъсис қилиш, шунингдек, Марказий Осиё атроф-муҳит ва иқлим ўзгаришини ўрганиш университети ҳамда Самарқанддаги «Ипак йўли» туризм ва маданий мерос халқро университети ҳамкорлигида Глобал «яшил» туризм стартаплари лабораториясини яратиш гоёси ўртага ташланди.

Турсуной МУРАТОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты:

Давлатимиз раҳбарининг ЮНВТО Бош ассамблеясининг 25-сессиясида илгари сурган ташаббуслари нафақат миллий сайёҳлик сектори, балки соҳанинг глобал тараққиётига ҳам дахлдор ва долзарб экани билан халқро ҳамжамиятда эътирофга сазовор бўлмоқда. Инчунин, ҳаётий ташаббусларнинг амалиётга татбиқ этилиши келгусида қўллаб-қувватлашга кўра янги туризм инфратузилмалари барпо этилиши, мехмонхоналар қурилиши, қўллаб-қувватлашга кўра янги иш ўринлари яратилишига, бир сўз билан айтганда, туризмни ривожлантириш орқали иқтисодий барқарорликни таъминлашга хизмат қиладди.

— Давлатимиз раҳбарининг ЮНВТО Бош ассамблеясининг 25-сессиясида илгари сурган ташаббуслари нафақат миллий сайёҳлик сектори, балки соҳанинг глобал тараққиётига ҳам дахлдор ва долзарб экани билан халқро ҳамжамиятда эътирофга сазовор бўлмоқда. Инчунин, ҳаётий ташаббусларнинг амалиётга татбиқ этилиши келгусида қўллаб-қувватлашга кўра янги туризм инфратузилмалари барпо этилиши, мехмонхоналар қурилиши, қўллаб-қувватлашга кўра янги иш ўринлари яратилишига, бир сўз билан айтганда, туризмни ривожлантириш орқали иқтисодий барқарорликни таъминлашга хизмат қиладди.

— Давлатимиз раҳбарининг ЮНВТО Бош ассамблеясининг 25-сессиясида илгари сурган ташаббуслари нафақат миллий сайёҳлик сектори, балки соҳанинг глобал тараққиётига ҳам дахлдор ва долзарб экани билан халқро ҳамжамиятда эътирофга сазовор бўлмоқда. Инчунин, ҳаётий ташаббусларнинг амалиётга татбиқ этилиши келгусида қўллаб-қувватлашга кўра янги туризм инфратузилмалари барпо этилиши, мехмонхоналар қурилиши, қўллаб-қувватлашга кўра янги иш ўринлари яратилишига, бир сўз билан айтганда, туризмни ривожлантириш орқали иқтисодий барқарорликни таъминлашга хизмат қиладди.

Шухрат Чўллиев,
Олий Мажлис Сенагининг Суд-ҳуқук масалалари ва коррупцияга қарши курашиш қўмитаси раиси ўринбосари.

«Халқ сўзи».

Мулоқот

ГЕНДЕР ТЕНГСИЗЛИКНИ ЮЗАГА КЕЛТИРАДИГАН СТЕРЕОТИП ВА ИЖТИМОЙ МЕЪЁРЛАРГА ЧЕК ҚЎЙИЛАДИ

Куни кеча Олий Мажлис Сенатида Ўзбекистон етакчи аёллар мулоқоти платформаси аъзоларининг 2023 йилдаги илк учрашуви бўлиб ўтди.

Учрашув Сенат ҳамда БМТ Тараққиёт дастурининг "Ўзбекистонда миллий гендер стратегиясини амалга ошириш ва гендер тенгликка эришиш" лойиҳаси доирасида ташкил этилди.

ланган хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш, гендер стереотиплари ва ноўрин ижтимоий меъёрларга чек қўйиш бўйича ва ҳар бир ҳудуддаги опа-сингиллари мизинг ижтимоий аҳолини тубдан яхшилашга кўмаклашишга қаратилган давлат органлари учун дастурлар ишлаб чиқишда платформанинг аҳолияти юқори эканлиги ҳам урғулаб ўтилди.

Тадбирда БМТ Тараққиёт дастурининг Ўзбекистондаги доимий вакили вазифасини вақтинча ижро этувчи Анас Файяд Карман етакчи аёлларнинг салоҳиятини юксалтириш, сиёсий партияларда гендер тамойилларини кучайтириш, хотин-қизларнинг сиёсий фаоллигини ошириш, шунингдек, етакчи аёлларнинг нотиклик маданияти ва аҳоли билан мулоқот қилиш кўникмасини оширишда дастур доирасида амалий ёрдам кўрсатишга тайёр эканлини билдирди.

Учрашувда хотин-қизларнинг янгиқа ёндашув ва ташаббусларини рўёбга чиқаришга кўмак бериш, ислохотлар, янгилаштириш, спорт ва маданият каби соҳалардаги асосий муаммоларини аниқлаш ва ечим топишдан иборат эканлигини алоҳида таъкидлади.

Шунингдек, имконияти чек-

«Халқ сўзи».

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида

ЎзХДП: ХАЛҚЧИЛ ҲОЯЛАР ВА ЭЛЕКТОРАТ МАНФААТЛАРИ — УСТУВОР ВАЗИФА

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши Ижроия кўмитаси ҳамда партия фракциясининг кенгайтирилган йиғилиши бўлиб ўтди.

Видеомулоқот шаклида ўтказилган тадбирда ЎзХДП фракцияси аъзолари, Марказий, минтақавий кенгашлар масъул ходимлари, партия гуруҳи раҳбарлари ҳамда партия фаоллари иштирок этди.

Йиғилиши Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари, Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши раиси, партиянинг Қонунчилик палатасидаги фракцияси раҳбари Улғабек Иноятов охиб берар экан, шу кунларда бир гуруҳ депутатлар томонидан ишлаб чиқилган ва жамоатчилик муҳокамасига чиқарилган оид қонунларга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилишини назарда тутувчи Конституциявий қонун лойиҳасининг мазмун-моҳияти ва аҳолияти батафсил тўхталиб ўтди.

Фракция раҳбари таъкидлаганидек, мазкур қонун лойиҳаси билан мажоритар сайлов тизимидан аралаш сайлов тизимига ўтилаётгани, яъни парламент сайловиде сайловчилар бундан бўён фақатгина шахсларга эмас, сиёсий партияларга ҳам овоз бериши йўлга қўйилаётгани халқнинг муайян қатлами манфаатларини ифодаловчи сиёсий партияларнинг фикрлари, ҳаётий ғоя ва дастурлари ўртасида рақобатни кучайтириб, мамлакатимизда сиёсий бирдамликка асосланган янгиқа демократик муҳитни юзага келтиради.

Йиғилишда партиянинг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракциясининг ўтган даврдаги фаолиятида ижтимоий соҳага доир норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни такомиллаштириш, сайловчилар билан мулоқотни кучайтириш, фуқароларни ўйлантириб келаётган тизимли муаммоларни таҳлил қилиш, ижро органлари фаолияти устидан парламент назоратини олиб боришга устувор аҳолият қаратилганлиги таъкидланди.

Хусусан, "Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида"ги, "Ер тўғрисидаги қонунчилик такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги, "Педагог мақоми тўғрисида"ги ва бошқа қатор қонун лойиҳаларидаги электорат манфаатларига хизмат қиладиган тақдирлар акс эттирилди.

Қонун лойиҳаларини "марказ — вилоят — туман" тизими асосида партия қўйи бўғинларида ҳамда маҳаллий Кенгашлардаги партия гуруҳларида муҳокама қилиш, уларнинг тақдирларини олиш борасидаги ишлар давом эттирилиб, 30 дан ортиқ қонун лойиҳаларининг жойлардаги муҳокамаси ташкил этилди. Партия фаоллари ва кенг жамоатчиликдан 200 га яқин тақдирлар шакллантирилиб, қонунларни такомиллаштириш жараёнида фа-

даланилди. Жойлардан олинган тақдирлар қонунлар тўғрисидаги ишларга, шу билан бирга, ҳудудлардаги муаммолар ечимини қонун ҳал этишга хизмат қиладиганлиги эътироф этилди.

Шу билан бирга, йиғилиш иштирокчилари жойларда партия ташаббуси билан ўтказиладиган жамоатчилик ва депутатлик назоратини тизимли ташкил этиш, электорат манфаатларига дахлдор долзарб масалаларнинг қонуний ечимига оид конструктив тақдирларини ҳамда муҳим аҳолиятга эга масалалар юзасида кенг қамровли фракция позициясини ишлаб чиқиш ва уларни жамоатчиликка етказишга алоҳида эътибор қаратиш лозимлигини таъкидладилар.

Шундан сўнг, 2023-2024 йилларда партия электоратини ўйлантирадиган масалалар ечимини юзасидан амалга оширилиши режалаштирилган қонун ташаббуслари лойиҳаси тақдирот қилинди. Жумладан, ўзгалар парваришига муҳтож ногиронлиги бўлган инсонлар ва уларнинг оила аъзоларини ижтимоий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш, уй-жойлар қурилишида аҳоли маблағларини кафолатли ғоя қилиш, дорихоналар фаолиятини тартибга келтириш ҳамда бошқа йўналишлардаги қонунчиликни такомиллаштиришга қаратилган тақдир-таъясилар билдирилди.

Йиғилишда партия барча бўғинларининг ижтимоий-сиёсий, тарғибот ва ташкилотчилик ишлари бўйича "йўл харитаси"

лойиҳасини тайёрлаш учун ишчи гуруҳ тузиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Улғабек ВАФОВЕВ, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты, Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши раиси ўринбосари:

— Сайлов кодексига ўзгартиришлар киритилмоқда. Сайлов тизими тубдан ўзгармоқда, энди сайловлар аралаш тизим — мажоритар ва пропорционал тарзда ўтказилади. Фуқаролар номзодлар, яъни шахслар билан бирга, сиёсий партиялар учун ҳам овоз беради. Бу эса, ўз навбатида, партиянинг олдида жуда катта синов турганини аналтади. Чунки пропорционал сайловларда фуқаролар партия учун овоз беради. Бу — бўлғуси сайлов партиянинг жамиятдаги ўрнини белгилаб, халқ ўртасидаги реал обрўсини, партия фаолиятининг самарадорлигини кўрсатади, дегани.

ЎзХДП — юқори салоҳиятли депутатлар ва мутахассисларни ўзида жамлаган сиёсий партия. Лекин партия ва фракциянинг шу йил 9 ойдаги фаолияти таҳлили қонун ижодкорлигида иштироки мизини янада кучайтириш зарур эканлигини кўрсатмоқда. Шу бонис бугунги кенгайтирилган йиғилишда электоратимизни қийнаётган муаммолар ечимини юзасидан 2023-2024 йилларда амалга оширилиши режалаштирилган қонун ташаббуслари бўйича ишлаб чиқилган режани муҳока-

«Халқ сўзи».

21 октябрь — Ўзбек тили байрами куни

МИЛЛИЙ ЎЗИГА ХОСЛИК ВА ҒУРУР ТИМСОЛИ

Ўзбекистон Республикасининг "Давлат тили ҳақида"ги Қонуни имзоланганида биз хали талаба эдик. Юртимизда мустақил тузум ўз ҳукмини ўтказиб турган пайтда фидойи, жонқуяр зиёлиларимиз, юрагида ўти бор ёшлар миллат тақдирини ва келажакига дахлдор бўлган она тилимиз давлат тили мақомига эга бўлиши, бу борада қонун қабул қилиниши талаби билан чиққан эдик.

Қонун ана шу тарзда, кенг жамоатчиликнинг қатъий шижоати билан юзага келган. Уша тарихий жараёнларнинг бевосита гувоҳи бўлганмиз.

Орадан икки йил ўтиб юртимиз мустақил бўлди. "Давлат тили ҳақида"ги Қонуннинг ижросига киришилиши бу шарофли йўлдаги илк қадам эдик. Ўтган давр мобайнида она тилимизни асраб-авайлаш, унинг мавқеини ошириш, ривожлантириш,

ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги мақоми мустақамлаш йўлида анча ишлар бажарилди.

Айниқса, сўнгги йилларда юртимизда давлат тилига бўлган эътибор ҳар қачонгидан-да кучайганлигини алоҳида таъкидласак арзийди. Бу борада Президентимизнинг 2019 йил 21 октябрдаги "Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавқеини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги, 2020 йил 20 октябрдаги "Мамлакатимизда ўзбек тилини янада ривожлантириш ва тил сиёсатини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармонлари ҳамда 2020 — 2030 йилларда ўзбек тилини ривожлантириш ва тил сиёсатини такомиллаштириш концепцияси муҳим аҳолият касб этади.

Концепцияда узоқ истиқболдаги мақсадли вазифалардан келиб чиқиб, давлат тилини ривожлантиришнинг устувор йўналишлари белгилаб берилди.

Ўзбек тилига давлат тили мақоми берилган сана "Ўзбек тили байрами куни" деб эълон қилинган тарихий воқеа бўлди. Вазирлар Маҳкамаси тузилмасида Давлат тилини ривожлантириш депар-

буюк намоёнларни, ўзбек тилини чинакам жонқуярлари хотирасига бўлган чукчур ҳурмат ва эҳтиром тимсолidir.

Атоқли адилларимиз номидаги ижод мактабларида бугун қанчама ёшлар бебаҳо хазинамиз бўлган она тилимиз ва миллий адабиётимизнинг сир-асрорларини ўрганмоқда. Буларнинг барчаси учинчи Ренессанс пойдевори

майдонидеги обрў-эътибори ошиши баробарида ўзбек тилининг халқаро миқёсдаги нуфузи ҳам ортиб бормоқда. Хусусан, ҳозирги кунда жаҳоннинг қўллаб олий таълим муассасалари ва мактабларида ўзбек тили дарслари ўқитилаётгани, она тилимизда сўзлашадиганлар ҳамда ўзбек тили ва адабиёти бўйича илмий излашлар олиб бораётган хориқлик олим ва тадқиқотчилар сонини йил сайин кўпаяётгани бунинг исботидир.

Ўзбекистоннинг Туркий давлатлар ташкилотига аъзо бўлиши эса нафақат иқтисодий-сиёсий, балки туркий тиллар, жумладан, ўзбек тилининг халқаро миқёсдаги нуфузи ошишига хизмат қиладди. Ўзбекистон ташаббуси билан ташкилот Алишер Навоий номидаги халқаро мукофотни таъсис этди. Она тилимиз Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг юксак миқёсдаги, нуфузли саммитларда баралла янграмоқда. Тарихий манбаларда келтирилишича, Алишер Навоийнинг янги ёзиб тугатган "Хамса" асарини ўқиган Хусайн Бойқаро улуг зотга ҳурмат кўрсатиб, ўзининг яхши кўрган ок отига миндиради. Подшоҳ отнинг жиловидан тутиб, сарой аҳлининг қўли ўнгиде Алишер Навоийга жиловдорлик қиладди ва ҳаммага эшиттириб "туркий тилда шундай "Хамса" ёганингиз учун мендай подшоҳ сизга жиловдор мурид бўлса арзийди", дейди.

Тарихга назар ташласак, маърифатпарвар жадидларимизнинг ўзбек тилининг софлигини сақлаш, уни бойитиш, тил таълими бора-сидега дадил қадамларига гувоҳ

бўлаемиз. Жадидчилик ҳаракати пешволаридан бири, адабиёт-шунос олим, журналист, таржимон Ашурли Зоҳирийнинг "Садои Фарғона" газетасининг 1914 йил 13 апрель сониде чоп этилган "Она тили" мақоласида шундай жумла бор: "газета ва журналларнинг дунё аҳолидан ва бошқа тўғриларидан халққа хабар бериб турмоғидан бошқа улуг ва кўзга кўринмайдурун бир фойдаси бўлурки, ул она тилининг кенгаймоғи ва мақаллашмоғидир". Орадан бир асрдан ортиқ вақт ўтибдики, бу фикр ўз кучини йўқотган эмас.

Дарҳақиқат, тилимиз ривожиде газета-журналлар, китоблар, умуман, босма нашрларнинг ўрни катта экани ҳамма даврларда ҳам исботланган ҳақиқатдир.

Мустақил тузум даврида ўзбек тилининг мавқеини пасайтиришга уринишлар кўп бўлган. Маърифатпарвар адиб Абдулла Қодирий "Ўзбек тили камбағал тил эмас, балки ўзбек тилини камбағал дегувчиларнинг ўзи камбағал. Улар ўз нодонликларини ўзбек тилига тўнкамасинлар" дея хитоб қилган. Ҳали-ҳануз адабиётшунослар ўзбек романчилигининг асосини бўлган Қодирий асарларининг жозибадорлиги, умрбоқийлиги унинг тилидадир, деб эътироф этади.

Она тилимиз тараққиёти ҳақида сўз юритганда, албатта, глобаллашув жараёнларида унинг софлигини сақлаш масаласига ҳам эътибор қаратишимиз лозим бўлади. Хусусан, реклама ва тарғибот материалларида, айниқ-

са, тез кўзга ташланадиган ташқи рекламалар, телевидение, радио, ижтимоий тармоқлар орқали берилаётган роликлардаги нуқсонлар, ҳатто айрим тадбирларда мавзу ва шорларнинг гализлиги киши таъбини хира қиладди. Баъзида ёзувда имло қоидаларига тўла амал қилмаслик, сўзлашувда турли тилларга оид атамаларнинг қоришиб кетиши, сўз ва ибораларни нотўғри, ўринсиз ишлатиш, талаффуздаги нуқсонлар — буларнинг барчаси она тилимиз талқини бузилишига олиб келадиган салбий вазиятлар.

Бундай ҳолатларга қарши, энг аввало, юртимиз зиёлилари, ўзбек тили ва адабиёти соҳаси мутахассислари, ижод аҳли — ёзувчи, шоирлар, журналистлар бонг уришимиз керак. Шундагина она тилимизнинг ривожини ва тараққиёти йўлидаги ҳаракатларимиз самарали бўлади. Президентимиз таъбири билан айтганда, бугун янги Ўзбекистонни куриш бўйича олиб бораётган кенг кўламли ишларимиз халқ қилувчи босқичга кирмоқда. Бу йўлда она тилимиз миллий ўзига хослик ва ғурур тимсоли сифатида, деб эътироф этади.

Она тилимиз тараққиёти ҳақида сўз юритганда, албатта, глобаллашув жараёнларида унинг софлигини сақлаш масаласига ҳам эътибор қаратишимиз лозим бўлади. Хусусан, реклама ва тарғибот материалларида, айниқ-

ТИЛИ БОРЛАР ЭМАС, ТИЛНИ БИЛГАНЛАР ГАПИРСИН

Яқинда бир билим даргоҳиде бўлганимизда деворларга осилган шиору паннолар эътиборимизни тортди. Афсуски, улар хатолардан холи эмасди. Ҳаттоки улар эса ўзаро мулоқот чоғиде ажнабий сўзларни кўп ишлатар ва бу улар учун одатий ҳолга айланган яққол сезилиб турарди. Шунда беихтиёр ўтган асрнинг 70-йиллари, забардаст олим Мустақим Мирзаев ёдимизга тушди...

Ўшанда очиги, китоблар, даврий нашрлар чоп этилаётганида уларнинг ўқувчи қўлига имловий хатоларсиз етиб боришига жиддий ёндашиллар, телевидение, радио орқали бериладиган кўрсатув, эшиттиришларда ўзбек тили софлигига эътибор баланд эди. Бироқ устозимиз ҳар кунини нуфузли наشريёт, тахририят, телевидениега мактув жўнатиб, уларнинг хатоларини кўрсатишдан эринмасди. Соҳа масъулларини тили ардоқлашга, сўзларни ўз ўрнида ишлатишга ундар, хушёрликка даъват этарди.

Бухоро давлат педагогика институтини (ҳозирги БухДУ)да фаолият юритган филология фанлари доктори Мустақим Мирзаев ҳозир ҳаёт бўлганда она тилимизга бўлган муносабат, оғзаки ва ёзма нутқлардаги хатоларни кўриб қандай аҳволга тушарди, дея ўйланиб қолсан, киши.

"Тил — миллатнинг қалби. Тил — ғоя, туйғу, тафаккурнинг жонли муҳасаммидир", деган эди буюк адиб Лев Толстой. Бугун тилимиз миллат гурури, тафаккурнинг жонли муҳасамми бўлганми?

Телевизор кўямиз: тўрт-беш ёш-яланг чиқиб сўзларни бузган ҳолда шевада талаффуз қиладди. "Ҳой, тўхта!" дейдиган мард йўқ. Меъдага тегиб кетадиган реклама ва эълонлардаги тилбу-

зарларнинг хатоларини айтмайсизми?

Ҳозир китоб чиқариш бамисоли мусобақага айланган. Нашриётдагилар китоб чоп этмоқчи бўлганларни кучоқ очиб кутиб олади. Лекин "чалажон", "ғариб" китобларини варақлаб дод дейсиз!

Ижтимоий тармоқлардаги ёзишмалар ва мулоқотлар тилини бузиш эмас, балки ер билан яқсон қилишнинг юқори чўққисига чиқди. Чунки уларни ҳеч ким назорат қилмайди. Бошқа айтганда, тилни билганлар эмас, тили борлар гапиряпти.

Сўзларни бузиб, нотўғри талаффуз этаётганимиз, ижтимоий тармоқлар, телевидение, радио, ОАВ ҳамда китоблардаги имловий хатолар, гализ жумлалар тилимизни беҳурмат қилишдан бошқа нарса эмас.

Ваҳоланки, у сержило, жозибадор, бой. "Ўзбек тили камбағал тил эмас, балки ўзбек тилини камбағал дегувчиларнинг ўзи камбағал. Улар ўз нодонликларини ўзбек тилига тўнкамасинлар", деган эди бундан юз йиллар илгари Абдулла Қодирий. Назаримизда, ҳозир Қодирийдек, Мустақим Мирзаевдек тилимиз фидойилари етишмаётгандай...

Махфират АТОВА, Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси.

Халқ сўзи Народное слово. Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ. 2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 1041. 32 669 нусxada босилди, ҳажми — 2 табоқ, Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоиси келишилган нархда.